

leiding te zijn om voor anderen wat over te hebben. Er wordt voor armen wat gevraagd; moeder heeft schoongemaakt en zou met een paar bloemen heel blij zijn. Komen de kinderen niet uit zich zelf op zulke gedachten, dan brenge men ze er met bedachtzaamheid op. Maar men dwinge ze niet.

Bij oudere kinderen van 10 tot 12 jaar, komt in de plaats van den spaarpot meestal het wekelijksche zakgeld. En dat is ook goed, want dan leeren ze met een bepaald inkomen zoetjes aan huis te houden. Ze leeren te rekenen, ook al weken en maanden te voren. Principieel onverschillig is het, of het wekelijksch inkomen twee dubbeltjes of twee kwartjes bedraagt. Hoe groot het bedrag ook is — ze moeten er mee rondkomen; de tering naar de nering leeren zetten. Wie van twee dubbeltjes 19 cent uitgeeft iedere week, die heeft aanleg voor huisvader of voor huismoeder. Wie van zijn twee gulden zakgeld f 2.01 uitgeeft, die loopt gevaar in zorg te komen. Zoo'n type heeft nooit geld genoeg, of inkomen genoeg of huishoudgeld genoeg. De spaarpot is het a b c van de financierkunst. Opvoeding moet voorbereiden voor het leven. Dat eischt niet alleen lezen, schrijven en andere schoolkennis, dat eischt ook de kunst, inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden. Dickens zegt: 1 pond inkomen, 19 shilling uitgaven, resultaat: rust, tevredenheid, voorspoed. 1 pond inkomen, 21 shilling uitgaven, resultaat: onrust, ontevredenheid, ellende. d.

VROUWENBELANGEN

IK, WIJ, HIJ

AF EN TOE GEBEURT HET ME, DAT IK me er niet over bekommer, of er nog kousen te stoppen zijn of dat er een artikel te schrijven valt, maar dat ik lekker eens precies doe, waarin ik op dat oogenblik zin heb. Ik weet niet, hoe de soort altijd-bezige menschen me na deze bekentenis bekijkt, doch zelfs dat laat me in zoo'n roekeloze bui volkomen koud.

Ter verontschuldiging zou ik kunnen aanvoeren, dat het een soort gezondheidsmaatregel is, geestelijk zoowel als lichamelijk. Ik heb wel eens gehoord, dat niet-meer-op-kunnen-houden met werken het eerste symptoom is van overspanning.

Ik zou het feit ook kunnen gebruiken als loochenstraffing van het gezegde, dat de man zijn werk heeft, maar dat het werk de vrouw bezit.

Ten slotte zou ik als mijn meening ten beste kunnen geven, dat het niet noodig en ook niet nuttig is, een onverwacht vrij uurtje meteen te gebruiken om iets nieuws te beginnen, maar dat men dit beter gebruiken kan tot zelf-opvoeding. Menschen, die altijd min of meer bewust bezig zijn om anderen op te voeden, loopen groot gevaar zichzelf te vergeten.

Dit alles doet er echter weinig of niets aan toe, want het „Ik,” dat hier boven staat, bedoelt heusch niet mijn eigen, dierbaar „ik.” Het is meer gemeend in den zin, waarin Künkel het gebruikt als „Ichhaftigkeit.” Als „de duivelsche kring van het Ik.”

Op zulk een avond van onverwacht alleen-zijn dan, legde ik mijn boven verwachting vlug opschietend handwerk neer om wat te lezen. Ik trof een boek, dat het leven beschrijft op een groot mailschip. Van verschillende passagiers geeft de auteur een rake karakterschets. Bijzonder trof me zijn beschrijving van

een naar Indië terugkeerende, getrouwde dame. Bij haar was het nu in den volsten zin van het woord van 't begin tot het eind „ik” en nog eens „ik.” Niet, dat ze het woord zoo druk gebruikte. Maar al haar gedachten wentelden zich om die ééne as. Teleurstelling, levenshonger, vrees voor den ouderdom, ten slotte het roekeloos avontuur, waardoor ze hetgeen ze bezat ook nog verloor, zonder er iets van waarde door terug te gewinnen, het was alles „ik” en wederom „ik.” Geen gedachten voor den anderen man, dien ze trouwde en die haar echt liefhad; alleen ergernis over zijn oud-zijn, zijn stumperigheid, zijn moeilijke manier van zich uitdrukken. Geen uitzicht verder dan dit leven; enkel en alleen het verlangen, van dit leven te maken, wat er nog van te maken viel. Het nauwe, gedwongen samenleven op een mailschip; het langdurige niets-doen; de verveling van al deze eendere dagen — dit alles accentueerde haar karakteraanleg. Maar ook zonder deze bijkomstigheden bleef ze een ego-centrisch mensch, al had ze dan wellicht beter kans gezien dit te verbergen achter een mom van vriendelijkheid.

Toen ik opstond, om het licht aan te knippen, zette ik meteen de radio aan. Het ging mij om de nieuwsberichten, want al hoor je ook nooit veel vroolijks op dit gebied, een mensch wil toch weten, wat er gebeurt. Maar ik bleek me vergist te hebben in den tijd, want ik hoorde een Joodsch zanger met zijn koor.

En toen, ineens, was ik in een andere sfeer. Neen, ik verstond niets, van wat hij zong, maar ik hoorde hem bidden en preeken en pleiten bij Jehova voor zijn volk. Om hun terugkeer naar Jeruzalem, naar den tempel. Als een lied van heimwee was de zang aangekondigd, doch dit was niet het heimwee van één mensch. Het was het heimwee van een heel volk. Van een „Wij” in zijn diepste beteekenis.

Toen hij zweeg, wilde ik niets anders meer hooren.

Hoe oneindig hoog ging dit uit boven het kleinzielig bezorgd-zijn om eigen geluk, waarover ik pas had gelezen! Werkelijk, Künkel heeft gelijk, wanneer hij het opgelost-worden in een grooter „Wij” beschouwt als een bevrijding. Toch — ik herinnerde me een artikel, waarin beloofd werd, dat ook dit opgaan in een „Wij” tenslotte verkapt egoïsme is. Omdat men de kleinigheid van het eigen-ik heeft doorschouwd, zoekt men het in een grooter „Ik,” dat men dan „wij” noemt. Voor den fascist is het Italië; voor den Hitleriaan Duitschland; voor beiden: de natie. Voor den politicus is het: de partij, *zijn* partij. Voor den vrome al te dikwijls: de kerk, *zijn* kerk. Voor ons, vrouwen, is het misschien: ons gezin. Het is wijder, ruimer dan ons armzalig „ik,” maar we zoeken er dan toch maar de bevrediging in van dat „ik.”

Is hier geen uitweg?

Moeten we, als we eerlijk zijn, tegen onze grootere kinderen zeggen: het is mooi en goed, wanneer je je aansluit bij een organisatie; wanneer je in het welzijn van die organisatie je ideaal ziet, maar in den grond is het toch bedrog!? Jij en ik en de anderen, wij zoeken altijd weer onszelf!?

Geen uitweg?

Ik dacht aan den Joodschen zanger. Het was hem te doen om het heil van zijn volk, van zichzelf als onderdeel van dat volk, maar: in zijn zang zocht hij God. Het allerdiepste motief van zijn bidden, zijn smeeken, zijn pleiten, was: de eer van Jehova.

Dank zij dien God, is er bevrediging van ons „ik,” van het grootere, maar toch nog egoïstische „wij.”

Omdat Hij er is, Hijzelf. Omdat Hij ons vrij maakt van onszelf en ons leven opeischt voor Hem. Omdat Hij ons de genade geeft, dat leven te besteden in Zijn dienst. Voor een doel, een toekomst, die boven en buiten dit eindige zich uitstrekken tot het eeuwige.

De diepste oorzaak van onzen onvrede is, dat God de eeuwigheid in ons hart gelegd heeft, zoodat we aan het tijdelijke nooit genoeg kunnen hebben.

De diepste grond van onzen vrede is, dat we weer met dat eeuwige in contact kunnen komen door den Middelaar.

De diepste grond van de vreugde om ons werk, in ons werk, ook ons werk als moeder en opvoedster is: dat we mogen trachten anderen, ook onze kinderen, op te heffen uit dit tijdelijke en in contact te brengen met dit eeuwige. Dat God ons hiertoe roept en dat Hijzelf ons hiertoe wijsheid verleen wil. J. M. W.-W.

WIJ KENNEN TEN DEELE

Het is goed, dat ook wij, als Christenen, die steunen op de openbaring der absolute waarheid, indachtig blijven, dat er in onze kennis eveneens iets relatiefs is.

De waarheid, die ons geopenbaard is, is absolute waarheid, maar de openbaring zelve is niet absoluut.

Onder het Oude Verbond leefden de vromen in een sfeer van openbaring (en dus ook van kennis), die, ten opzichte van de openbaring des Nieuwen Verbonds, schaduwachtig was. En de openbaring, die wij thans bezitten, is zeker niet minder (neen, véél en véél meer) nevelachtig, in vergelijking met de openbaring, die ons zal worden toegebracht.

Onze kennis is zuiver maar betrekkelijk.

Wij zien nu door een spiegel in een duistere rede.

Wij kennen ten deele en profeteeren ten deele.

Ook met het Woord Gods, ja, juist met dat Woord, in de hand, past ons bescheidenheid en deemoed.

DR B. WIELENGA



Naar een houtsnede van H. van Voothuisen.

AAN DE KADE